

*А. А. Мироненко,
студентка V курсу I групи
міжнародно-правового факультету,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОБАЦІЇ

Ще у 1951 р. Економічна та соціальна рада ООН висловилася на підтримку максимального розповсюдження пробації на правовій мапі світу у країнах з різним рівнем соціально-економічного розвитку та культури пенітенціарної практики. Мінімальні Стандартні Правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські Правила), надають високу оцінку пробації як формі соціально-правового контролю щодо засуджених [1].

Актуальність служби пробації в Україні зумовлена необхідністю виконання міжнародних зобов'язань щодо ширшого запровадження альтернативних видів покарань. Популярність пробації у сучасних умовах визначається значним потенціалом попередження рецидиву злочинів, економічною доцільністю для суспільства, а також моральною цінністю, яка дозволяє досягти мети кримінальної політики найбільш гуманними засобами.

За останні 15 років практика пробаційної діяльності в європейських країнах зазнала значних змін, і країни, які не мали системи пробації, почали активно створювати відповідні служби (Румунія, Болгарія, Молдова, Словаччина, Чехія). Інші країни, історія пробації яких налічує багато десятиліть, почали активно змінювати принципи діяльності своїх служб пробації (Велика Британія, Австрія, Північна Ірландія, Фінляндія, Нідерланди, Республіка Ірландія, Бельгія) [1].

Так, М. О. Маршуба наголошує, що у законодавстві зарубіжних держав інститут пробації визначається як вид покарання або вид звільнення від відбування покарання з випробуванням. Нині світова спільнота, насамперед ЄС, розглядають інститут пробації як міжнародні стандарти, які не є альтернативою тюремному ув'язненню, а як основний захід покарання, не пов'язаний з позбавленням волі, що мають застосовуватися в першу чергу, а до позбавлення волі потрібно вдаватися лише у виняткових випадках, коли це відповідає інтересам безпеки потерпілого, суспільства та процесу ресоціалізації самого засудженого [2, с. 114].

Служба пробації у європейських країнах полегшує роботу правоохоронних органів, судової системи, забезпечує координацію взаємодії державних установ, місцевого самоврядування, неурядових організацій, окремих громадян (волонтерів) в процесі виконання покарань, альтернативних позбавленню волі [1].

Практика пробації в різних державах має свої правові, організаційні та

функціональні особливості, які багато в чому обумовлені національним розумінням змісту цих інститутів в кримінально-правовому значенні, але все ж загальні риси пробації – це: незастосування до порушника покарання у виді ув'язнення або взагалі звільнення від покарання (на підставі спеціального соціального дослідження особистості правопорушника); застосування пробації до правопорушника залежно від обставин (учинений злочин, особистість, соціальна ситуація правопорушника); здійснення нагляду, який відрізняється від поліцейського нагляду та поєднаний із соціальною допомогою правопорушнику у процесі ресоціалізації [2, с. 114].

Зокрема, в США можливість призначення пробації передбачається законодавством федерації і всіх штатів в якості альтернативи позбавлення волі. Нерідко пробація включається до системи покарань, оскільки за своєю суворістю вона іноді нічим не відрізняється від низки інших. Наприклад, в деяких штатах набула поширення така міра, як електронний моніторинг або електронний контроль. Він зобов'язує засудженого не залишати свій будинок протягом певного періоду часу або в певні години вдень або вночі, за винятком робочого часу, якщо засуджений працює або підшукує роботу. Виконання такого обов'язку нерідко є однією з умов пробації або умовно-дострокового звільнення.

У сучасній Японії інститут пробації займає дуже гідне місце в системі заходів попередження злочинності. Японська пробація поєднує в собі «західні» риси і особливості національних традицій профілактики соціально небезпечної поведінки. Інститут пробації в Японії має міцні корені і невіддільний від її правової системи. Очевидно, що низький рівень злочинності в країні багато в чому залежить від успішного функціонування механізмів соціального контролю в суспільстві. Серед цих механізмів дуже цінним є досвід пробації, в якому, безсумнівно, переважають позитивні риси розвитку [3].

Інститут пробації передбачений і в кримінальному праві Швеції. При чому він має свої характерні особливості й регламентований в КК Швеції досить докладно. Пробація може бути призначена як самостійна кримінально-правова міра в тих випадках, коли суд дійде висновку, що покарання у виді штрафу недостатньо. Разом з тим пробація як комплекс специфічних заходів може супроводжувати умовно-дострокове звільнення [4, с. 224].

У Великій Британії досить широко застосовується інститут пробації. Відповідно до судового наказу засуджені підлягають нагляду з боку співробітника служби пробації. До видання наказу суд повинен вивчити всі матеріали справи, характеристику засудженого, його домашнє оточення тощо. У наказі вказуються місто та район, де повинен проживати засуджений, які обмеження на нього покладаються. Обов'язковою умовою пробації є згода засудженого. Невиконання умов пробації тягне негативні наслідки, а саме: накладення штрафу на засудженого; притягнення до виконання безоплатних

робіт; заміна пробації позбавленням волі. Через англійське право можлива заміна пробації умовним звільненням [5, с. 70].

Із січня 2010 р. у країнах-членах Ради Європи діє стандарт організації діяльності національних служб пробації країн-членів – Європейські правила пробації (European Probation Rules). Ці правила відображають останні тенденції у поглядах на сутність покарання, його мету та філософію поводження зі злочинцями. Вони акумулювали досвід, накопичений у багатьох європейських країнах у сфері боротьби із злочинністю впродовж декількох століть. Створення в Україні національної системи пробації має відбуватися саме на основі цих Європейських правил пробації. Проте вони становлять лише декілька зі стандартів Ради Європи у сфері виконання покарань і поводження зі злочинцями. Їх застосування має відбуватися комплексно, разом з іншими документами Ради Європи [6, с. 157].

Упровадження пробації в Україні є одним з найбільш результативних кроків на шляху до євроінтеграції в цілому та гуманізації державної політики у сфері виконання покарань. Досвід європейських держав підтверджує, що пробація ефективна: методи її роботи надійні та перевірені. Пробація відкриває можливості для забезпечення національної безпеки новими методами. Подальший розвиток кримінально-виконавчої служби невід’ємний від впровадження в Україні дієвих механізмів пробації, подібних тим, які діють у розвинутих державах та рекомендуються міжнародними стандартами у сфері застосування заходів, альтернативних позбавленню волі.

Список літератури

1. Ягунов Д. В. Пробація – забезпечення національної безпеки новими методами / Д. В. Ягунов // Служба пробації: концепція, засади діяльності, організаційна структура: конспект лекцій. Вид. четверте, змін. та допов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dmytro-yagunov.at.ua/publ/1-1-0-2>

2. Маршуба М. О. Служба пробації в Україні: проблеми впровадження в систему кримінальної юстиції / М. О. Маршуба // Наук. вісн. Міжнарод. гуманітар. ун-ту. Серія: Юриспруденція. – 2016. – № 19. – С.113-115.

3. Шульгіна А. Пробація як альтернатива позбавлення волі [Електронний ресурс] / А. Шульгіна // Судово-юрид. газета. – Режим доступу: <http://www.uris-c.com.ua/2013/11/01/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%8F%D0%BA-%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD/>

4. Кобикова Ю. В. До питання провадження пробації в Україні / Ю. В. Кобикова // Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки в діяльності вищих навчальних закладів МВС України: матеріали наук-практ. конф. (м. Харків, 16 квіт. 2015р) / МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2015. – 232 с.

5. Ткачова О. В. Інститут пробації в Україні: історичний досвід і сучасний стан / О. В. Ткачова // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія: Юрид. науки. – Вип. 4. – Т. 2. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lj.kherson.ua/2016/pravo04/part_2/19.pdf

6. Сьомін С. В. Європейські правила пробації та реформування кримінально-виконавчої системи в Україні / С.В. Сьомін // Стратегіч. пріоритети / Нац. ін-т стратег. дослідж. – Київ. – 2014. – № 2 (31). – С. 154-159.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.